

Pitch Regiorotonde tbv Achterhoek

240228

Inleiding

In de Achterhoek werken we aan dringende, gedeelde uitdagingen zoals:

- Energietransitie en netcongestie als bovenliggende opgave
- Perspectief voor agrariërs en toekomst voor het buitengebied
- Nieuwbouwlocaties woningen & bedrijven (ook met 't oog op demografie & voorzieningen)
- Droogte & natuur
- Duurzame en circulaire economie

Al deze opgaven raken elkaar en vragen om een integrale, gebiedsgerichte aanpak: vraagstukken in samenhang oplossen. Binnen de Thematafels wordt hier hard aan gewerkt.

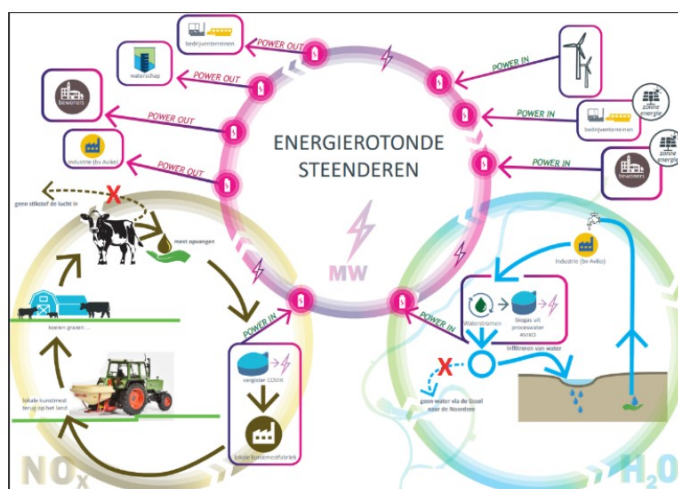
Regiorotonde

In Steenderen onderzoeken we momenteel een regiorotonde, waarin verschillende energie- en stoffenstromen regionaal worden uitgewisseld: nutriënten, biogas/groengas, restwarmte, stroom en proceswater.

Door vraag en aanbod in de verschillende rotondes bij elkaar te brengen vergroten we onze (energie)weerbaarheid en verlagen we de druk op het overbelaste energienet (waardoor we 'van het slot' gaan).

In samenhang biedt de rotonde koppelmansen: een integrale gebiedsontwikkeling waarbij we waarde (energie, geld, nutriënten, water en naoberkracht) creëren en in het gebied houden.

Dit concept 'regiorotonde' start klein, maar moet uitbreidbaar en kopieerbaar zijn zodat de hele Achterhoek hiervan mee kan profiteren. Zodat we Achterhoek-breed kunnen bijdragen aan de ambities uit onze 8RHK visie 2030: Een schone, leefbare en productieve regio.

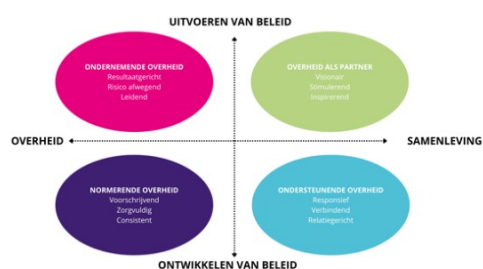
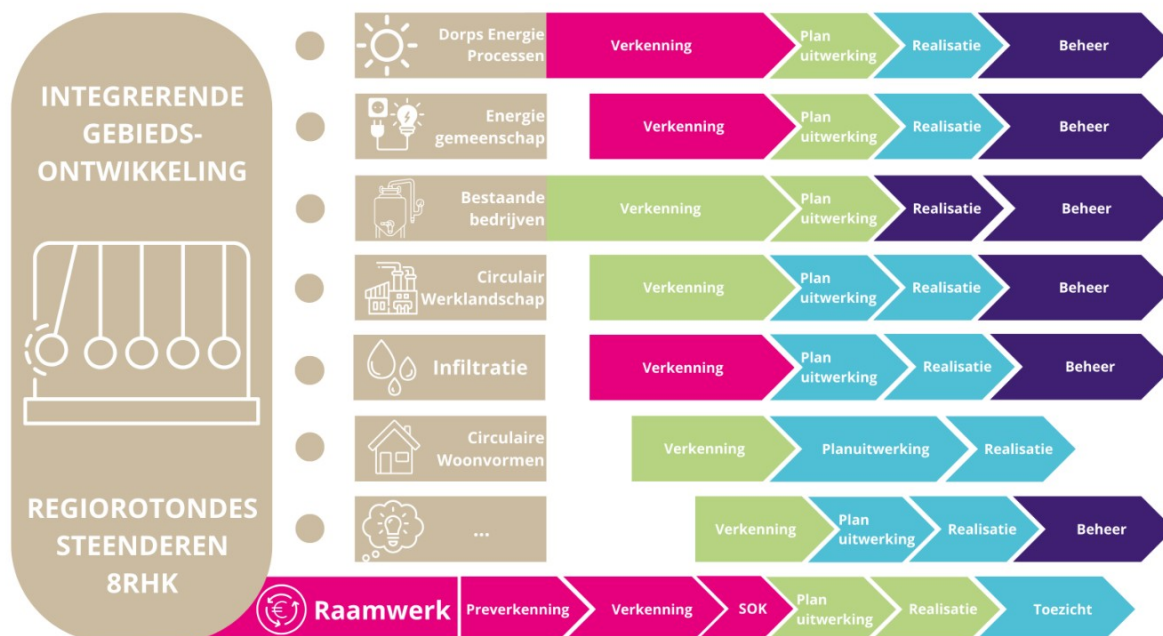
Wat vragen we van de Achterhoek Board?

Afgelopen najaar hebben we een preverkenning uitgevoerd naar de verschillende deelprojecten in de Regiorotonde. Momenteel worden deze, samen met gebiedspartners, nader uitgewerkt om zo tot concrete projectvoorstellen te komen.

Een groot aantal van deze voorstellen sluit 1 op 1 aan bij de ambities uit de Regiodeal. Dat geldt niet alleen voor de energierotonde als '*slimme energiegemeenschap*', waarbij het platform, waarop vraag en aanbod wordt gemonitord, gekoppeld en geprogrammeerd, bijdraagt aan de *datagedreven Achterhoek*. Zo draagt de realisatie van een mineralenkringloop voor een gezonde bodem met een Achterhoeks bouwplan (onderzoek nitraat, waterkwaliteit, droogte, bodemverbetering en biodiversiteit) – met andere woorden de nutriënten- en waterrotonde - bij aan de *toekomstige landbouw & duurzame voedselssystemen*. Daarnaast zien we kansen voor het van het slot krijgen van de woningbouw, biobased bouwen en een circulair werklandschap (*bouwen naar achterhoekse identiteit*), en voor governance-innovatie. Zodra de verkenningsfase is afgerond zullen we voor een aantal deelprojecten graag een voorstel indienen in het kader van de Regiodeal-middelen.

Echter: de beoogde synergie tussen de energie- water- en nutriëntenrotonde (met de afgeleide kansen voor integrale gebiedsontwikkeling) ontstaat alleen als we de verschillende deelprojecten op de juiste manier met elkaar verbinden. We hebben daarom overkoepelend een raamwerk van operationele, financiële en juridische afspraken nodig, en een projectstructuur (inclusief bemensing) die zorgt dat de projecten op het juiste moment en op de juiste wijze aan elkaar worden (mee)gekoppeld.

Omdat dergelijke afspraken mede bepalend zijn voor de businesscase van deelprojecten, vragen we nu reeds, voorafgaand aan de afronding van deze verkenningsfase, een projectoverstijgende financiële bijdrage van **XXX**.
Achtergrondinfo

Optuigen raamwerk (afspraken, infrastructuur en projectorganisatie) vraagt ondernemende overheid!

Verkenning moet resulteren in gedeelde Visie en Samenwerkings-overeenkomst incl. rol per deelproject (in vervolgfases)

Tijdens de Verkenning onderzoeken we:

- Raamwerk: procesorganisatie, benodigde infrastructuur, afspraken over omvang en doelen maatschappelijke return (fonds, energiekosten huishoudens of verdienmodel leveranciers)
- Onderliggende technische, operationele, financiële, juridische en maatschappelijke aspecten inclusief interne afhankelijkheden en risico's
- De scope, incl. beleidsruimte voor scopeverbreding t.b.v. interne verdien capaciteit
- Partnering, funding & businesscase
- Participatie en cocreatie
- Plan van Aanpak (ambities, rollen en verantwoordelijkheden, proces, planning)

Nadere toelichting Regiorotonde

Door de (toekomstige) vraag en aanbod van energie op regionaal niveau op het middenspanningsnet uit te balanceren minimaliseren we onze afhankelijkheid van het hoogspanningsnet (resilience), en zorgen dat de Achterhoek op tal van fronten (woningbouw, economie etc.) van het slot gaat. Ook onderzoeken we conversie en opslag.

Lokale initiatieven uit bijv. de Dorpsenergieprocessen (peakshaving, vraagbundeling, opslag) kunnen de weerbaarheid van ons lokale energiesysteem versterken.

Uit het proceswater van de voedingsindustrie kunnen we nutriënten en energie herwinnen

Gezuiverd proceswater kan terug in de ondergrond om verdere verdroging tegengegaan.

Door mest en groenafval uit het gebied te vergisten kunnen we energie en waarde creëren en bieden we tevens perspectief voor de agrarische sector, omdat hun stikstofimpact vermindert.

Met een lokaal (energie)platform dat partijen rechtstreeks koppelt kunnen we besparen op leveringstarieven en/of een betere prijs voor lokaal opgewekte stroom bieden en/of geld genereren voor maatschappelijke return. Daar profiteert de Regio 8rhk dan optimaal van.

Door de stoffen- en energiestromen als uitgangspunt te nemen in onze zoektocht naar nieuwe economische dragers voor het gebied ontstaat een circulaire economie.

We starten in Steenderen e.o. maar creëren binnen de regio uitbreidbare (en elders kopieerbare) **rotondes** voor energie, water, nutriënten, geld en noaberkracht.

Uit de Regiodeal:

3.4 Springplank Slimme energiegemeenschappen

Het huidige elektriciteitsnet in de Achterhoek is niet ingericht op de verduurzaming en elektrificatie zoals die zich nu in de maatschappij afspeelt. Het gevolg daarvan is dat er onvoldoende capaciteit in het Achterhoekse stroomnet is, verduurzaming vertraging oploopt, stagnatie van bedrijfsontwikkeling en economische ontwikkeling in de regio. Daarom werken we aan een regionale omslag in de energietransitie. We versterken het lokale organiserend vermogen om met bedrijven en agrariërs te voorkomen dat netcongestie de verduurzaming gaat blokkeren. We ontwikkelen lokale, collectieve en vernieuwende oplossingen om de energietransitie te versnellen. We gebruiken buurtinitiatieven en versterken participatie met coöperatieve oplossingen. We ontwikkelen energiegemeenschappen met scenario's voor oplossingen op verschillende functiegebieden (van wonen, landbouw en bedrijventerreinen tot mobiliteit en duurzame opwekking, zowel groot- als kleinschalig).

Welke sprongen maken we? (resultaten korte termijn looptijd Regio Deal)

- Aanpak gemaakt en verduurzamingsmaatregelen bij minimaal 200 bedrijven en 5-10 bedrijventerreinen zijn doorgevoerd;
- Energie hubs (inclusief bovenregionale kennisdeling) zijn gerealiseerd;
- 2 tot 4 (deel)experimenten met lokale, collectieve oplossingen uitgevoerd;
- Scenario's ontwikkeld voor energiegemeenschappen, waarvan 3 gerealiseerd. Eén daarvan is een innovatieve energiegemeenschap met oplossingen voor delen van (virtuele) capaciteit om de onbalans in duurzame energieproductie en consumptie aan te pakken, waarvoor ruimte in regelgeving nodig is. Dit gaat om oplossingen voor 'wetcongestie';
- Concrete handelingsperspectieven gemaakt voor energiebesparing en (gezamenlijk) gebruik van lokaal opgewekte duurzame energie voor inwoners, bedrijven en bedrijvenparken;
- Grensoverschrijdende energiegemeenschappen om opwek, opslag en gebruik over en weer te optimaliseren zijn verkend.